

## **АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРОВАДЖЕННЯ В СПРАВАХ ПРО ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ**

**Ігор Вадимович ПРАСОЛОВ,**

*здобувач ЗВО «Відкритий міжнародний  
університет розвитку людини «Україна»*

Адміністративне провадження в справах про порушення правил дорожнього руху є важливою складовою системи забезпечення громадського порядку та безпеки на транспортних шляхах України. Регулювання таких проваджень спрямоване на своєчасне та об'єктивне реагування на випадки недотримання встановлених норм, що дозволяє ефективно попереджати правопорушення, захищати права і законні інтереси учасників дорожнього руху, а також сприяє підвищенню дисципліни серед водіїв та пішоходів. Відповідні адміністративні процедури базуються на принципах законності, неупередженості та рівності перед законом, що відображає європейські стандарти правозастосування та сприяє утвердженню правової держави. З огляду на що важливо з'ясувати трактування терміну «адміністративне провадження» в загалом і в окресленій категорії справ.

Зокрема, Д.Д. Бойко зазначає, що в науці адміністративного права відсутня єдина, уніфікована позиція з приводу визначення поняття «адміністративне провадження». Науковець указує на формування різних точок зору до трактування окресленої категорії, серед яких такі:

«1) система норм, що регламентують порядок розгляду і вирішення тих або інших однорідних груп управлінських справ;

2) як нормативно врегульований порядок здійснення процесуальних дій, що забезпечує законний і об'єктивний розгляд та вирішення індивідуальних адміністративних справ, об'єднаних спільністю предмета;

3) як особливий вид адміністративної діяльності з розгляду справ певної категорії на основі загальних і спеціальних процесуальних норм» [1, с. 17].

Своєю чергою, О.В. Битяк підкреслює, що «провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху є різновидом адміністративно-юрисдикційного провадження» [2, с. 227]. Погоджуючись із наведеним твердженням О.В. Битяка, слід підкреслити, що саме така характеристика має не лише теоретичне, а й практичне значення для забезпечення ефективності правозастосування у вказаній сфері. Адміністративно-юрисдикційна природа провадження обумовлює наявність спеціальної процедури розгляду справ, спрямованої на встановлення обставин учинення правопорушення, дотримання принципу змагальності сторін, а також гарантування прав і законних інтересів учасників провадження. З урахуванням того, що безпека дорожнього руху є одним з ключових

чинників суспільного добробуту й сталого розвитку держави, особлива увага має приділятися чіткій регламентації процесуальних етапів розгляду адміністративних правопорушень, прозорості прийняття рішень та невідворотності притягнення до відповідальності осіб, які вчинили порушення. Такий підхід сприяє підвищенню правової культури громадян, запобігає формальному підходу до розгляду справ та мінімізує ризики корупційних проявів з боку посадових осіб. Крім того, віднесення даного провадження до адміністративно-юрисдикційних дозволяє інтегрувати найкращі європейські стандарти у сфері захисту прав людини у вітчизняну правозастосовну практику, забезпечуючи баланс між інтересами держави та особи.

З огляду на що вбачається слушною позиція, згідно з якою під час здійснення провадження у справах про порушення правил дорожнього руху «розв'язуються два комплексні взаємопов'язані завдання:

1) юрисдикційне (своєчасне, всебічне, повне й об'єктивне з'ясування обставин кожної справи; вирішення її відповідно до законодавства; забезпечення виконання винесеної постанови);

2) профілактичне виявлення причин та умов, що сприяють учиненню адміністративних правопорушень; виховання громадян у дусі додержання законів» [3, с. 143; 4, с. 92–93].

На нашу думку, таке розмежування завдань провадження є не лише теоретично обґрунтованим, а й має практичну цінність для забезпечення ефективної роботи правоохоронних органів у сфері дорожнього руху. Юрисдикційна складова гарантує дотримання принципів справедливості та законності, що особливо важливо в умовах реформування правоохоронної системи та зростання суспільної вимогливості до прозорості процедур. Своєчасне й об'єктивне вирішення справ створює підґрунтя для формування довіри до правосуддя, а невідворотність виконання постанови стимулює громадян до дотримання правил дорожнього руху. Профілактична функція провадження, вважаємо, є не менш важливою, адже вона спрямована на зміну поведінки учасників дорожнього руху через аналіз причин порушень і впровадження превентивних заходів. Системна робота з виявлення передумов правопорушень і формування у громадян правосвідомості є запорукою зменшення аварійності та підвищення рівня безпеки на автошляхах. У цьому контексті важливо не лише карати, а й виховувати, пояснювати, заохочувати до дотримання законів, адже профілактика завжди дешевша і ефективніша за репресію.

Зважаючи на сучасні тенденції розвитку транспортної інфраструктури та збільшення кількості транспортних засобів, особливого значення набуває інтеграція адміністративних, організаційних, інформаційних та технічних механізмів для досягнення комплексного ефекту. На наш погляд, оптимальним шляхом є застосування європейського досвіду, зокрема впровадження автоматизованих систем контролю й активної інформаційної роботи серед населення, що дозволить підвищити ефективність профілактичних

заходів і знизити ризики формального підходу до розгляду справ. Відповідно, успішне провадження у справах про порушення правил дорожнього руху можливе лише за умови гармонійного поєднання юрисдикційної та профілактичної функцій, а також постійного вдосконалення законодавчої бази й інституційного механізму.

Отже, враховуючи наведені наукові позиції та практичні аспекти до тлумачення адміністративних проваджень, адміністративні провадження у справах про порушення правил дорожнього руху можна визначити як комплекс процедурних дій, що здійснюються уповноваженими органами відповідно до встановлених норм і правил, з метою всебічного, об'єктивного та своєчасного розгляду обставин кожної справи, прийняття законного рішення щодо відповідальності особи та забезпечення виконання постанови. Таке провадження поєднує юрисдикційну функцію – забезпечення справедливого розгляду і невідворотності відповідальності, а також профілактичну – виявлення причин порушень та формування у громадян правосвідомості щодо дотримання правил дорожнього руху. Застосування сучасних адміністративних, організаційних, інформаційних і технічних механізмів у межах цього провадження спрямоване на досягнення балансу між інтересами держави та особи, підвищення правової культури і безпеки на автошляхах.

### **Список використаних джерел**

1. Бойко Д.Д. Провадження в справах про адміністративні порушення правил експлуатації транспортних засобів. *Форум права*. 2014. № 3. С. 16–21. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP\\_index.htm\\_2014\\_3\\_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2014_3_5)
2. Битяк О.В. Провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: окремі питання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 12. С. 226–230. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-12/55>
3. Вегера Ю.В. Сутність, завдання і принципи адміністративного провадження у справах про порушення правил дорожнього руху в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. № 3 (9). С. 141–144. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/card.php?1029>
4. Бабич В.А., Песоцька Ю.В., Мухіна О.Г. Адміністративна відповідальність за порушення правил дорожнього руху. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2018. С. 88–94. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp\\_2018\\_3-4\\_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2018_3-4_14)